

Dokument s plenarne sjednice

B9-0466/2022

14.10.2022

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave potpredsjednika Unije/Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o stanju u Burkini Faso nakon državnog udara
(2022/2865(RSP))

François Alfonsi, Hannah Neumann, Jordi Solé, Ignazio Corrao, Malte Gallée, Mounir Satouri, Pierrette Herzberger-Fofana, Francisco Guerreiro

u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

Rezolucija Europskog parlamenta o stanju u Burkini Faso nakon državnog udara (2022/2865(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Burkini Faso,
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda,
 - uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030.,
 - uzimajući u obzir Program Afričke unije (AU) do 2063.,
 - uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država s jedne strane i Europske zajednice i njezinih država članica s druge strane, potpisan u Cotonouu 23. lipnja 2000.,
 - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa¹,
 - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/2306 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 230/2014 o uspostavi Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Zajedničke parlamentarne skupštine AKP-a i EU-a od 20. lipnja 2018. o hitnosti novih mjera za borbu protiv međunarodnog terorizma²,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Zajedničke parlamentarne skupštine AKP-a i EU-a od 15. lipnja 2016. o silovanju i nasilju nad ženama i djecom u oružanim sukobima³,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Zajedničke parlamentarne skupštine AKP-a i EU-a od 19. lipnja 2013. o prijetnjama koje vojni državni udari ponovno predstavljaju za demokraciju i političku stabilnost u zemljama AKP-a te o ulozi međunarodne zajednice,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je 30. rujna Burkina Faso pretrpjela drugo vojno oduzimanje vlasti u gotovo devet mjeseci; budući da je kapetan Ibrahim Traoré svrgnuo potpukovnika Paul-Henrija Sandaoga Damibe, koji je sâm na vlast došao 24. siječnja 2022. svrgnuvši izabranog

¹ SL L 209, 14.6.2021., str. 1.

² SL C 415, 15.11.2018., str. 18.

³ SL C 451, 2.12.2016., str. 46.

predsjednika Rocha Marca Christiana Kaboréa;

- B. budući da pukovnik Damiba u početku nije pristao na ostavku sa svog položaja, ali je 2. listopada pristao na to, a zatim je otišao iz Burkine Faso u Togo; budući da su 5. listopada Traoréa njegovi kolege iz Mouvement Patriotique pour la Restauration de l'Etat (MPSR) imenovali za predsjednika zemlje; budući da se kapetan Traoré obvezao na poštovanje dvogodišnjeg prijelaznog kalendara za povratak izabranoj civilnoj vladi na koji je pristao njegov prethodnik te na održavanje „nacionalnih sastanaka” prije kraja godine za imenovanje novog predsjednika;
- C. budući da je Ustav, koji je prvi put suspendiran nakon 30. rujna, ponovno stupio na snagu donošenjem „Temelnog zakona” koji je 5. listopada usvojio MSPR, te se njime jamči da će Burkina Faso poštovati međunarodne ugovore i sporazume kojih je stranka, kao i kontinuitet države do donošenja prijelazne povelje;
- D. budući da je ubrzo nakon što je preuzeo vlast kapetan Traoré naveo da će se baviti samo „trenutačnim poslovima” do imenovanja novog prijelaznog civilnog ili vojnog predsjednika na „nacionalnim konferencijama”; budući da bi se prema kapetanu Traoréu ti sastanci, čiji je cilj okupiti političke i društvene snage te snage civilnog društva, trebali održati znatno prije kraja godine; budući da je kapetan Traoré dekretom odlučio da će se prva nacionalna konferencija sazvati 14. i 15. listopada u Ouagadougouu kako bi se usvojila prijelazna povelja;
- E. budući da su tijekom vikenda nakon svrgavanja pukovnika Damibe izbili prosvjedi protiv Francuske i u korist povećane vojne suradnje s Rusijom; budući da su prosvjednici nasilno napali francusko veleposlanstvo i zgrade Alliance Française u Ouagadougouu;
- F. budući da su nezadovoljstvo i kritike civila, oporbe i vojske već bili u porastu prije prvog preuzimanja vlasti u siječnju 2022. zbog nemogućnosti predsjednika Kaboréa da učinkovito provede rješenja za goleme sigurnosne, društvene i gospodarske izazove u zemlji koji su posljedica širenja nasilnih napada terorističkih skupina;
- G. budući da su nezadovoljstvo i frustracija vojnih postrojbi nastavili rasti čak i nakon prvog vojnog preuzimanja vlasti u siječnju 2022. zbog njihovih nedostatnih resursa za borbu protiv nasilnog ekstremizma; budući da su vojne snage odgovorne za nedavno oduzimanje vlasti optužile pukovnika Damibu za nedostatak učinkovitosti u borbi protiv terorističke prijetnje u zemlji; budući da je dosad nepostojanje povezanog sigurnosnog sektora ozbiljno ugrozilo sposobnost Burkine Faso da se suoči s hitnim problemom nasilnog ekstremizma;
- H. budući da je 26. rujna skupina povezana s Al Qaidom preuzela odgovornost za napad na opskrbni konvoj u blizini Gaskindéa u kojem je smrtno stradalo 27 vojnika i 10 civila; budući da se taj posljednji napad smatra jednim od povoda nedavnog vojnog preuzimanja vlasti;
- I. budući da je međunarodna zajednica, uključujući EU, UN, Gospodarsku zajednicu zapadnoafričkih država (ECOWAS) i Afričku uniju, osudila drugo vojno preuzimanje vlasti, te su ponovno potvrdili svoje čvrsto protivljenje bilo kakvom oduzimanju vlasti neustavnim sredstvima i oružanom silom;

- J. budući da je posrednik ECOWAS-a za Burkinu Faso Mahamadou Issoufou nakon misije procjene stanja u Burkini Faso izjavio da je misija bila zadovoljna nakon sastanka s Traoréom; budući da je ECOWAS naznačio da će nastaviti pratiti prijelaz Burkine Faso na ustavnu vladavinu i ponovio svoj poziv novoj vojnoj vlasti da poštuje raspored dogovoren s njegovim prethodnicima kako bi se do 1. srpnja 2024. ponovno uvela ustavna vladavina;
- K. budući da je u Burkini Faso od 2015. u napadima ekstremističkih islamističkih skupina povezanih s Al Qaidom i Islamskom državom u širem području Sahare ubijeno nekoliko tisuća ljudi, a raseljeno oko 1,5 milijuna ljudi; budući da se 2018. nasilje islamističkih naoružanih skupina pogoršalo, pri čemu su te skupine sve više napadale civile te zauzele gradove i područja; budući da su islamističke oružane skupine u zemlji 2021. ubile više od 350 civila i otele stotine drugih;
- L. budući da je napad na departman Seytenga u lipnju 2022. potaknuo gotovo 16 000 ljudi da napuste svoje domove; budući da su u lipnju 2021. u selima Solhan i Tadaryat u najsmrtonosnijem napadu od 2015. poginule 174 osobe; budući da su islamističke skupine 4. studenoga 2021. u napadu na garnizon žandarmerije u Inatu na sjeveru Burkine Faso ubile 53 vojnika; budući da je organizacija Human Rights Watch izvijestila o prijekim pogubljenjima stotina osumnjičenika koja su izvršile sigurnosne snage i provladine paravojne postrojbe te budući da gotovo nijedan od tih napada nije istražen i nitko nije kazneno gonjen;
- M. budući da je eskalirajuće nasilje dovelo do toga da je stanje u Burkini Faso postalo jedna od najbrže rastućih kriza u svijetu kad je riječ raseljavanju i zaštiti civila, pri čemu je raseljeno najmanje 1,9 milijuna ljudi; budući da je više od 19 000 stanovnika Burkine Faso pobjeglo u Côte d'Ivoire, Mali, Niger i Benin; budući da je broj interno raseljenih osoba prošle godine porastao na više od 1,5 milijuna, što je povećanje od 50 %, što je među najvećim udjelima interno raseljenih osoba na kontinentu; budući da su među interno raseljenim osobama posebno žene i mladi izloženi ozbiljnim rizicima, među kojima su seksualno i radno iskorištavanje, rodno uvjetovano nasilje, prisilno novačenje i trgovina ljudima;
- N. budući da prisutnost interno raseljenih osoba i izbjeglica može dovesti do sukoba s lokalnim stanovništvom oko oskudnih prirodnih resursa ako se ne poduzmu odgovarajuće mjere za osiguravanje smještaja, zapošljavanja i hrane; budući da posljedični sukobi zbog resursa mogu dodatno doprinijeti ciklusu nasilja u zemlji;
- O. budući da se Burkina Faso nalazi među 10 najsiromašnijih zemalja u svijetu; budući da je pristup sanitarnim uvjetima i električnoj energiji loš, dok su ulaganja u obrazovanje i infrastrukturu nedovoljna;
- P. budući da je regija Sahel, kojoj pripada Burkina Faso, i dalje na prvoj liniji klimatske krize, pri čemu temperature rastu 1,5 puta brže od svjetskog prosjeka, što posebno uzrokuje brzu dezertifikaciju sjeverne regije i posljedičnu nestašicu vode, degradaciju tla i oskudicu resursa; budući da su u kolovozu 2022. Ujedinjeni narodi povećali procijenjeni broj stanovnika Burkine Faso kojima je potrebna humanitarna pomoć za 40 %, na 4,9 milijuna, uključujući 3,4 milijuna ljudi koji se suočavaju s ozbiljnom nesigurnošću opskrbe hranom;

- Q. budući da teret duga doprinosi ugrožavanju opće stabilnosti zemalja Sahela i zapadnoafričkih regija;
- R. budući da je pandemija bolesti COVID-19 dodatno oslabila kapacitet za rješavanje tih sigurnosnih izazova;
- S. budući da je Burkina Faso preko svih instrumenata financiranja Europske unije za razdoblje 2014. – 2020. dodijeljeno više od 1 milijarde EUR;
- T. budući da se između 2016. i 2021. nacionalni proračun za obranu i sigurnost povećao s 240 milijuna EUR na 650 milijuna EUR, što je povećanje od više od 170 %; budući da se tom potrošnjom nisu poboljšali životni uvjeti ili operativni kapacitet vojnika, djelomično zbog sve lošijeg financijskog upravljanja;
- U. budući da se sahelska skupina G5 suočava s izazovima u postizanju napretka i održavanju javne potpore, kao i poštovanju međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima kada se na njega upućuje; budući da su aktivnosti za sprečavanje sukoba, medijaciju, dijalog i pomirenje koje financira EU još uvijek ograničene;
- V. budući da su u posljednjih 12 mjeseci Čad, Mali, Gvineja i Burkina Faso u stvari pod kontrolom vojske;
1. izražava zabrinutost zbog drugog neustavnog preuzimanja vlasti u Burkini Faso koje su počinile oružane snage samo devet mjeseci nakon prvog vojnog preuzimanja 24. siječnja; naglašava da se ustavni poredak mora održati; poziva na poštovanje već dogovorenog razdoblja za političku tranziciju i održavanje slobodnih, demokratskih i transparentnih izbora; ustraje u tome da samoimenovana vlada bez demokratskog mandata potkopava napore za jačanje vladavine prava i odgovornosti;
 2. izražava duboku zabrinutost zbog stanja demokracije u regiji Sahel i nedavnih državnih udara; poziva sve vođe državnog udara da odrede jasna ograničenja u pogledu trajanja političke tranzicije ili da poštuju uspostavljena ograničenja;
 3. poziva vojno vodstvo da ispuní međunarodne obveze Burkine Faso, uključujući potpuno poštovanje ljudskih prava i borbu protiv terorističkih organizacija u bliskoj suradnji s međunarodnom zajednicom;
 4. ponavlja svoju potporu ECOWAS-u i Afričkoj uniji u njihovim naporima da posreduju u ovoj krizi; poziva međunarodnu zajednicu, uključujući Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) i Komisiju, da i dalje održava dijalog s vlastima Burkine Faso kako bi se osigurala pravovremena i demokratska tranzicija na civilnu vladu; poziva vlasti Burkine Faso da utvrde jasne vremenske okvire i postupke kako bi se što prije provedi uključivi i transparentni izbori;
 5. naglašava svoju potporu za istinski i iskren nacionalni dijalog u kojem će sudjelovati svi sektori civilnog društva kako bi se utvrdila jasna buduća vizija demokracije Burkine Faso; uključujući konkretne ciljeve koje zajednički dogovore i dijele različiti nevojni i nedržavni akteri; poziva međunarodnu zajednicu da pomogne u omogućavanju takvog dijaloga;

6. poziva na veću uključenost i aktivno sudjelovanje žena u demokratskom donošenju odluka na svim razinama te u izgradnji mira i pomirenju; osuđuje upotrebu svih oblika seksualnog nasilja i zastrašivanja u sukobima; posebno napominje da je važno da žene neposredno sudjeluju u mirovnim procesima, kao i u strategijama za sprečavanje i rješavanje sukoba, s obzirom na to da su žene nerazmjerno pogođene nesigurnošću i nasiljem, posebno u sukobima;
7. potiče vlasti da osiguraju zaštitu boraca za ljudska prava i organizacija civilnog društva pri izvršavanju njihova mandata, uključujući osudu kršenja ljudskih prava, policijskih pogrešaka i prekomjerne uporabe sile; poziva EU i njegove države članice da povećaju svoju zaštitu i potporu borcima za ljudska prava u Burkini Faso te da po potrebi olakšaju izdavanje viza za hitne slučajeve i pruže privremeno utočište u državama članicama EU-a;
8. potiče vlasti Burkin Faso da poštuju i štite prava naroda na slobodu okupljanja, udruživanja i izražavanja te prava manjina, kao i slobodu tiska i medija, u skladu s međunarodnim standardima; apelira na sve strane u Burkini Faso da poštuju slobodu tiska kako bi se osiguralo da domaće i međunarodne medijske organizacije mogu slobodno obavljati svoj posao, uključujući dokumentiranje položaja interno raseljenih osoba i operacija sigurnosnih snaga;
9. ponovno potvrđuje da su teroristička djela zločini i da se ne mogu opravdati neovisno o motivima za njih ili o tome gdje, kada ili tko ih je počinio; naglašava da je ključno da se svi počinitelji takvih kršenja i povreda ljudskih prava privedu pravdi, bez obzira na njihovu pripadnost, te da ih se pozove na odgovornost za njihove postupke;
10. naglašava važnost redefinicije strategije za borbu protiv terorizma i nasilnog ekstremizma diljem zemlje uz poštovanje vladavine prava i temeljnih prava, u skladu s obvezama na temelju međunarodnog prava, posebno međunarodnog prava o ljudskim pravima, međunarodnog humanitarnog prava i prava o izbjeglicama;
11. potiče nove vlasti u Burkini Faso da odustanu od prošlih praksi koje su poticale napetosti i podjele u vojsci, policiji i drugim sigurnosnim strukturama; naglašava da je predstojeće nacionalno savjetovanje za donošenje nove prijelazne povelje prilika za uključivanje znatne reforme sigurnosnog sektora među prioritete tranzicije i olakšavanje donošenja nacrta nacionalne sigurnosne strategije i zakonodavstva o nacionalnoj sigurnosti kojim se u središte stavljaju sigurnosne potrebe cjelokupnog stanovništva, a temelji se na sigurnosti ljudi i poštovanju međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima; potiče zemlje ECOWAS-a i EU da zajednički razviju novi pristup koji će dovesti do sveobuhvatne reforme sigurnosnog sektora i sigurnosne pomoći;
12. potvrđuje da razne međunarodne misije nisu ostvarile svoj primarni cilj trajnog mira u regiji Sahel te da je stoga potreban proces promišljanja o mandatima i ulogama međunarodnih misija i politika u Sahelu; naglašava da bi revizija mandata i angažmana EU-a trebala biti usmjerena na povećanje preventivne prirode naše suradnje s tom regijom, među ostalim u Burkini Faso;
13. poziva EU i njegove države članice da pojačaju svoju potporu kako bi se zaustavila eskalacija nasilja u Burkini Faso i regiji Sahela; naglašava da bi sigurnost lokalnog

stanovništva trebala biti vodeće načelo u reformi sigurnosnog sektora EU-a i pružanju pomoći nestabilnim zemljama i regijama; žali zbog činjenice da su, prema višedimenzionalnoj integriranoj misiji UN-a za stabilizaciju u Maliju (MINUSMA), sigurnosne snage skupine G5 Sahel počinile ratne zločine u regiji i naglašava da su hitno potrebni odgovornost na svim razinama, pravda, medijacija i pomirenje;

14. podsjeća na to da se Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa ne podupire financiranje određenih operacija povezanih s vojnim sektorom ili sektorom državne sigurnosti niti onih koje mogu dovesti do kršenja ljudskih prava u partnerskim zemljama;
15. poziva sve države članice EU-a da ispunjavaju svoje obveze u pogledu zaštite ljudskih prava i da se suzdrže od transfera oružja kojim bi se moglo potaknuti kršenje ljudskih prava u Burkini Faso i Sahelu;
16. naglašava da svako od nedavnih vojnih preuzimanja u Africi ima unutarnju dinamiku i vlastiti individualni kontekst, ali u većini slučajeva vođe državnog udara često iskorištavaju društvene i međuetničke nemire, pritužbe zbog korupcije i neuspjeha vlada da poštuju temeljna prava, poštuju ustavne obveze i provode obećane reforme;
17. podsjeća da stanje u Burkini Faso izravno utječe na susjedne države; poziva vlasti Burkinne Faso da dodatno pojačaju suradnju sa susjednim državama, osobito u pogledu sjevernih regija zemlje i država koje su izravno pogođene nasiljem, među kojima su Mali i Niger; poziva na međunarodnu koordinaciju diljem regije s političkim ciljevima očuvanja teritorijalne cjelovitosti, demokratskih institucija i sigurnosti svih građana i njihove imovine;
18. naglašava da je sigurnost od ključne važnosti, ali da nije jedini odgovor na izazove s kojima se Burkina Faso suočava i da je stoga koordinacija sigurnosnih, klimatskih i razvojnih politika jedan od ključnih izazova;
19. potiče EU i zemlje zapadne i sahelske Afrike da zajamče provedbu sudskih postupaka, uključujući kaznene sankcije, za kršenja ljudskih prava koja proizlaze iz aktivnosti privatnih vojnih i zaštitarskih poduzeća; smatra da bi EU trebao ukinuti svu sigurnosnu i vojnu pomoć zemljama koje provode aktivnosti s osobama i poduzećima povezanim sa skupinom Wagner; osuđuje zločine koje su počinili grupa Wagner i druga privatna vojna i zaštitarska poduzeća;
20. ističe da nakon pandemije bolesti COVID-19 aktualni sukob u Ukrajini ukazuje na slabosti globalnog prehrambenog sustava; stoga apelira na EU da zaštiti prava Burkinne Faso na neovisnost u opskrbi hranom kao sredstvo postizanja prehrambene sigurnosti i smanjenja siromaštva, pridavanja posebne pozornosti ženama i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, s ciljem osiguravanja opskrbe cjenovno pristupačnom i dostupnom hranom; naglašava da pronalaženje poljoprivrednih alternativa skupim sintetičkim gnojivima može biti najisplativija opcija politike za Burkinu Faso te u tom pogledu podsjeća na namjeru strategije EU-a „od polja do stola” da smanji ovisnost poljoprivrednika o sintetičkim gnojivima;
21. poziva Komisiju i države članice da u suradnji sa svojim međunarodnim partnerima i relevantnim međunarodnim institucijama hitno evaluiraju sve raspoložive načine za

izbjegavanje bilo kakvog neispunjavanja obveza plaćanja Burkine Faso i općenito afričkih zemalja, uključujući izravno financiranje i restrukturiranje njihova duga; apelira na EU i njegove države članice da, kao prvi korak, povrh preuzetih obveza u vezi s moratorijom na dug, razviju novu inicijativu za otpis duga kada je riječ o visokozaduženim siromašnim zemljama; općenitije, poziva na uspostavu multilateralnog mehanizma restrukturiranja duga u svrhu odgovaranja na učinke krize i financijske zahtjeve Programa 2030. naglašava da je važno dati prednost financiranju koje se temelji na bespovratnim sredstvima kao standardnoj opciji, posebno za najmanje razvijene zemlje;

22. poziva međunarodnu zajednicu, uključujući Europsku uniju, da pruži potporu vjerodostojnoj političkoj tranziciji kojom se poštuje želja naroda za demokracijom i mirom; u tom pogledu poziva EU i države članice da održavaju dijalog s vlastima Burkine Faso tijekom cijelog procesa tranzicije dok se ne pojave jasni i provjerljivi dokazi o ponovnoj uspostavi ustavnog poretka; naglašava da bi cilj tog dijaloga trebao biti utvrđivanje plana koji se temelji na konkretnim ciljevima koji su zajednički dogovoreni s cijelom političkom klasom i civilnim društvom Burkine Faso;
23. smatra da EU mora zajedno s ECOWAS-om, prijelaznim vlastima i svim dionicima u toj zemlji raditi na jačanju razvoja, obrazovanja i prilagodbe na klimatske promjene kako bi se riješio problem siromaštva i spriječila daljnja radikalizacija; ističe da su klimatske promjene veliki multiplikator rizika od sukoba, suše, gladi i raseljavanja;
24. izražava posebnu zabrinutost zbog utjecaja koji sigurnosne prijetnje imaju na učinkovitost humanitarne pomoći i razvojne suradnje; apelira na države članice i međunarodnu zajednicu da pojačaju svoju humanitarnu pomoć Burkini Faso, posebno za raseljene osobe i izbjeglice u susjednim zemljama i to osobito pružanjem hrane, vode i zdravstvenih usluga; upozorava da će neispunjavanje osnovnih potreba (kao što su hrana, voda, sklonište i zdravstvena skrb) raseljenih osoba i zajednica domaćina, uključujući žene i djecu, samo dodatno pogoršati ionako kritičnu humanitarnu situaciju;
25. poziva međunarodnu zajednicu da nastavi podupirati Burkinu Faso u rješavanju sve lošije sigurnosne situacije i prevladavajućih socioekonomskih izazova s kojima se zemlja suočava, potpuno svjestan činjenice da samo trajna reforma strukturne dinamike na kojoj se temelje trenutačni izazovi u zemlji može jamčiti trajnu stabilnost i razvoj;
26. apelira na Komisiju, ESVD i države članice da i dalje prednost daju potpori reformi pravosudnog i sigurnosnog sektora u Burkini Faso kako bi se osigurala dostatna sredstva i tehnička pomoć za temeljitu reformu sigurnosnog sektora, transparentnu i konstruktivnu suradnju između civilne vlade i vojske te obnavljanje napora za borbu protiv korupcije;
27. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, vlastima Burkine Faso, institucijama Afričke unije, Gospodarskoj zajednici zapadnoafričkih država, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, supredsjedateljima zajedničke parlamentarne skupštine ACP-EU-a i Panafričkom parlamentu (PAP).

